

Erasmus + Loose parts play (Projekt Erasmus + s názvom Aktivita s voľnými predmetmi)

Modul č. 1: Aktivita s voľnými predmetmi – kľúčové body a spoločné porozumenie

Poznámky školiteľa

Zhrnutie modulu

Prvý modul predstavuje hlavné myšlienky o aktivite s voľnými predmetmi, ktoré sa budú ďalej rozvíjať v rámci všetkých šiestich modulov. Môže byť realizovaný aj vo forme samostatného stretnutia. K účasti nie sú potrebné žiadne predchádzajúce skúsenosti, vysvetľované budú kľúčové pojmy. Popri teoretických vstupoch ponúka stretnutie príležitosť na osobnú reflexiu a získanie praktických skúseností.

Cieľová skupina: Keďže zlepšenie kvality voľnočasových aktivít detí si vyžaduje pozornosť celej školy, na tomto stretnutí by sa mal zúčastniť celý tím zamestnancov, ak je to možné. Je určené pre všetkých, ktorí sú priamo alebo nepriamo zapojení do práce s deťmi.

Predchádzajúce školenie alebo skúsenosti potrebné na účasť: Nevyžadujú sa žiadne predchádzajúce skúsenosti ani školenia.

Dĺžka: 3 hodiny

Výsledky vzdelávania Modulu č. 1

Ku koncu tohto modulu účastníci:

Financovaný
Európskou úniou

1. preštudovali myšlienky obsiahnuté v Nicholsonovej teórii o voľných predmetoch
2. mali možnosť zaoberať sa s vybranými voľnými predmetmi rôznych typov a z rôznych materiálov
3. sa oboznámili s definíciami voľnočasovej aktivity, voľných predmetov a skúseností z aktivít, pričom o nich diskutovali a prepojili ich so svojimi vlastnými skúsenosťami
4. pochopili úlohu priestoru v aktivite s voľnými predmetmi, čo im zároveň umožnilo zamyslieť sa nad priestorom, v ktorom pracujú
5. dokážu vysvetliť rodičom, kolegom a širšej školskej komunite kľúčové pojmy, ktoré tvoria základ aktivity s voľnými predmetmi, vrátane práv detí.

Indikátory vzdelávania

Nadšenie pre aktivitu s voľnými predmetmi a túžba prehĺbiť teóriu a prax; základné vedomosti a teórie o aktivite s voľnými predmetmi; praktické skúsenosti s aktivitou s voľnými predmetmi; začiatok premýšľania o praxi.

Požadované pomôcky

Manuál k aktivite s voľnými predmetmi, papierové štítky alebo nalepovacie poznámkové lístky, papiere rozmerov A3 a A4, materiály na kreslenie, nálepky, lepiaca páska, šnúra, výber voľných predmetov, plagáty s článkom IPA č. 31 (právo na hru), dostupné na: <https://ipaworld.org/resources/for-children/article-31-for-children/>

Zdroje potrebné na prípravu

Kvízové otázky, pohľadnice s nápisom "preskúmanie priestoru", pracovný list na aktivitu č. 6.

Časti 1.5, 2.1, 2.2, 2.5, 2.6, 2.7

3. Úloha dospelých pri podpornom hernom plagáte

Časť 1.5

Poznámky pre školiteľa

Financovaný
Európskou úniou

Toto stretnutie bolo navrhnuté tak, aby sa mohlo uskutočniť vo vonkajších priestoroch, bez prezentácie PowerPoint, ale môže sa uskutočniť aj v interiéri.

Majte k dispozícii kópie Manuálu k aktivite s voľnými predmetmi.

Financovaný
Európskou úniou

Úvod

Trvanie: 10 minút.

Postupujte podľa usmernenia pre školiteľov, aby ste sa uistili, že sa všetci cítia príjemne, pohodlne a rozumejú cieľom stretnutia.

Návrh na “prelomenie ľadu”

Trvanie: 10 minút.

Potrebné pomôcky: žiadne.

Hra s menami

Každý na striedačku povie svoje meno a následne nejakú činnosť, ktorá sa začína prvým písmenom jej/jeho mena, napríklad: “Volám sa Lenka, lietajúca Lenka.” Ako skupina zahrajte danú činnosť a zopakujte meno osoby: “Lietajúca Lenka.” Zopakujte to v celom kruhu.

Financovaný
Európskou úniou

Aktivita č. 1: Čo je voľnočasová aktivita a hra?

Trvanie: 15 minút.

Potrebné pomôcky: papierové štítky alebo nalepovacie poznámkové lístky, perá.

Časť 2.1

V rámci tejto aktivity budeme najprv skúmať osobné skúsenosti s voľnočasovými aktivitami a potom ich prepojíme s ich teóriami, pričom sa budeme odvolávať na Manuál.

Cvičenie: Spomienka na hru

Zdôraznite, že ide o cvičenie osobného charakteru, pri ktorom by si mali spomenúť na to, čo sa vo voľnom čase hrali, keď boli deťmi.

Dajte účastníkom niekoľko sekúnd na to, aby si spomenuli na toto obdobie svojho života.

Položte sériu otázok o detských aktivitách a vyzvite k odpovediam rôznymi spôsobmi. Napríklad:

- Ak si pamätáte hranie sa najmä vonku, zdvihnite ruku.
- Ak sa v okolí zvyčajne nachádzali aj dospelí, postavte sa na jednu nohu.
- Ak ste vyviedli nejakú neplechu alebo ste spravili niečo, čo ste nemali robiť, položte si ruku na hlavu.

V závislosti od veľkosti skupiny a času, ktorý máte k dispozícii, môžete účastníkov vyzvať, aby sa podelili o niektoré zo svojich spomienkových príbehov.

Skúsenosti s voľnočasovými aktivitami a hraním sa v detstve môžu ovplyvniť naše postoje k týmto aktivitám v dospelosti. Je dôležité spoznávať naše pocity a skúsenosti s voľnočasovými aktivitami, pretože môžu ovplyvniť to, ako ich podporujeme alebo obmedzujeme.

Cvičenie: Čo je hra?

Poproste účastníkov, aby na papierové štítky napísali niekoľko slov, ktoré sa im spájajú s hrou, napríklad: "Hra je...."

Ak sa v skupine nachádzajú aj medzinárodní účastníci, najprv môžu slová napísať vo svojom preferovanom jazyku a potom by mohli požiadať ostatných členov skupiny, aby im prezradili, ako sa to povie v ich jazyku. Na konci cvičenia sú slová prezentované v každom jazyku.

Tieto slová znamenajú pre nás dospelých dôležitú pripomienku. Vystavte ich v školiacej miestnosti alebo ak sa stretnutie koná v exteriéri, zaveste štítky na strom. Odvolávajte sa na ne počas celého školenia a ak je naplánovaných viacero školení, majte ich vyložené/zavesené na viditeľnom mieste počas každého z nich.

Financovaný
Európskou úniou

Vstup školiťa: z Manuálu z časti 2.1

Poznámky pre školiťa

Každý má iné skúsenosti s detskými voľnočasovými aktivitami. Dôležité je uvedomiť si, že nie všetky budú pozitívne. V závislosti od veku môžu účastníci viac alebo menej vyzdvihnúť digitálne aktivity a hry.

Financovaný
Európskou úniou

Aktivita č. 2: Deti majú právo na hru

Trvanie: 15 minút.

Potrebné pomôcky: Plagát s článkom IPA č. 31, kvízové otázky, loptička, papiere a perá.

Časti č. 1.5

Cvičenie: Kvíz o právach detí

Kvíz o právach detí. Pripravte si sériu otázok typu “pravda alebo nepravda”. Môžete tak spraviť vo forme prezentácie vytvorenej v programe PowerPoint alebo napísať či vytlačiť na papierové kartičky. Nižšie uvádzame niekoľko vzorových otázok upravených zo zdrojov Children’s Parliament Myth Buster Resource.

- UNCRC je skratka pre *United Nations Convention on the Rights of the Child* (Dohovor OSN o právach dieťaťa). Vzťahuje sa na každého človeka mladšieho ako 18 rokov. Ktoorej vekovej skupiny sa UNCRC týka?:
 - A. Od narodenia až po 12 rokov
 - B. Od 5 až do 12 rokov
 - C. Od 5 až do 16 rokov
 - D. **Všetky osoby mladšie ako 18 rokov** - správna odpoveď
- Cieľom UNCRC je uznať práva detí a zabezpečiť, aby vyrastali v duchu mieru, dôstojnosti, tolerancie, slobody, rovnosti a solidarity. **PRAVDA**
- UNCRC opisuje ľudské práva detí v 54 článkoch. Niektoré práva sú dôležitejšie ako iné. **NEPRAVDA** – všetky práva sú rovnako dôležité. UNCRC bol vypracovaný tak, aby sa chápal komplexne.
- Keď prijímame rozhodnutia, ktoré môžu mať vplyv na život detí, mali by sme ich prijímať tak, aby boli v ich najlepšom záujme. **PRAVDA**
- Všetky práva sú spojené aj s povinnosťami. Je dôležité, aby deti chápali svoje povinnosti, aby mohli mať svoje práva. **NEPRAVDA** – často to síce dospelí tvrdia, ale ľudské práva patria všetkým a nevyplývajú z toho, že si ich deti musia aj zaslúžiť.
- Podľa UNCRC by sme mali dať deťom všetko, o čo požiadajú, a urobiť všetko, čo chcú, a to bez ohľadu na to, čo sa deje. **NEPRAVDA** – toto je ďalší mýtus, ktorý sa často využíva proti právam detí.
- Veľmi malé deti a bábätká nemajú práva. Tak či tak by nerozumeli podstate ľudských práv. **NEPRAVDA** – keď sa narodíme, hneď máme ľudské práva. Dospelí, opatrovníci a zodpovedné osoby majú povinnosť dodržiavať práva všetkých detí do 18 rokov.
- V článku UNCRC č. 31 sa uvádza, že deti majú právo na odpočinok, voľný čas a rekreáciu, na hru a slobodnú účasť na kultúrnom živote a umení. **PRAVDA**

Financovaný
Európskou úniou

- Vo Všeobecnom komentári UNCRC č. 17 (usmernenie k článku č. 31) sa uvádza, že školy zohrávajú dôležitú úlohu pri zabezpečovaní voľnočasových aktivít a hry, a tiež pri umožňovaní dostatočného času a priestoru na ne. **PRAVDA** – v usmernení OSN sa uvádza, že inkluzívne vzdelávanie a inkluzívna hra by mali byť umožnené počas každého dňa v rámci vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve (predškolské vzdelávanie), ako aj na základných a stredných školách.

Poznámky pre školiteľa

Zvážte zábavné a interaktívne spôsoby prezentácie kvízu. Otázky si napríklad pripravte na samostatných kúskoch papiera či na papierových kartičkách. Osoba, ktorá správne odpovie na otázku, si vezme ďalší papierik a položí otázku. V menšej skupine môžete použiť aj loptičku. Postavte sa uprostred kruhu a každému účastníkovi postupne položte otázku a po položení otázky mu hodte loptu. Ak si príjemca myslí, že je otázka pravdivá, chytí loptu. Naopak - ak si myslí, že je nepravdivá, nechá loptu padnúť.

Zdieľanie odpovedí tvorí príležitosť poskytnúť podrobnejšie informácie o probléme alebo požiadať skupinu o vyjadrenie svojich myšlienok.

Dôležité je, aby ste si uvedomovali, že témou tohto cvičenia je opis a zdôraznenie práv detí. V Manuáli by ste si mali podrobnejšie prečítať informácie o práve detí na hru vopred.

Cvičenie: Predsavzatia

Čo môžete urobiť na podporu práva detí na hru?

Rozdajte papiere alebo kartičky a perá účastníkom, aby mohli napísať alebo nakresliť jednu vec, ktorou môžu podporiť práva detí na hru. Vyzvite účastníkov, aby svoje predsavzatia prečítali alebo sa o ne podelili.

Poznámky pre školiteľa

Children's Parliament je vynikajúcim zdrojom informácií a údajov o ľudských právach detí v angličtine. Webová stránka obsahuje videá, nápady na aktivity a prostriedky. Ak je to vhodné, nasmerujte účastníkov na tento zdroj.

[Children's Parliament: Children's human rights, participation & engagement \(childrensparliament.org.uk\)](https://childrensparliament.org.uk)

Dignity in School Hub

[Introductory Tools – Dignity In School \(childrensparliament.org.uk\)](https://childrensparliament.org.uk)

Financovaný
Európskou úniou

Aktivita č. 3: Aktivita s voľnými predmetmi

Trvanie: 30 minút.

Potrebné pomôcky: taška obsahujúca výber voľných predmetov, dostatok voľných predmetov na aktivitu pre každého, Manuál k aktivite s voľnými predmetmi, veľké papiere a perá.

Časti č. 2.2, 2.5 a 2.7

Táto časť o aktivite s voľnými predmetmi je rozdelená na dve sekcie: teóriu, ktorá sa prednáša pod vedením školiteľa a praktickú skúsenosť s aktivitou.

Použite tašku s voľnými predmetmi, vytiahnite jeden z nich a podelte sa o príbehy detí hrajúcich sa s podobnými predmetmi. Vysvetlite, že neexistuje správny alebo nesprávny spôsob používania voľných predmetov; môžu byť malé, veľké, prírodné alebo vyrobené človekom.

Vstup školiteľa: Z Manuálu, z časti č. 2.2

V nadväznosti na teóriu uveďte niekoľko príkladov z praxe. Napríklad sa podelte o príbeh dieťaťa hrajúceho sa s voľnými predmetmi alebo o spätnú väzbu od detí aj učiteľov o tom, ako aktivita s voľnými predmetmi zmenila čas strávený vonku na ihrisku a aké výhody pri nej zaznamenali.

Vstup školiteľa: Z Manuálu, z časti č. 2.7 - Nicholsonova teória o voľných predmetoch

Cvičenie: praktická aktivita s voľnými predmetmi

Predstavte priestor, v ktorom sa bude aktivita odohrávať, dostupné zdroje a pozvite účastníkov, aby sa k vašej hre pridali.

Jasne si stanovte trvanie aktivity a požiadajte všetkých, aby na konci vrátili voľné predmety.

Niektorí dospelí môžu k hre potrebovať podnety. Dajte im dostatok času. Môžete vyskúšať aj rôzne výzvy, ako napríklad:

- Ako by ste tu hrali, keby ste mali 6 či 10 rokov?
- Predstavte si, že ste v tomto priestore prvýkrát ako dieťa.
- Ak by ste netušili, na čo tieto predmety slúžia, ako by ste ich použili?
- Ktoré voľné predmety sa vám páčia? Koľkými spôsobmi ich môžete použiť?

Financovaný
Európskou úniou

Na signalizovanie blížiaceho sa konca aktivity použite vizuálne a zvukové signály, napríklad vlajky a zvonček.

Poznámky pre školiťa

Podľa možnosti realizujte túto aktivitu vo vonkajšom prostredí. Zaujímavý priestor si bude vyžadovať menej voľných predmetov.

Tu sa môže vyskytnúť vhodná príležitosť na prestávku. Dajte účastníkom vedieť, či je k dispozícii občerstvenie a kedy a kde majú po prestávke znovu zhromaždiť.

Aktivita č. 4: Preskúmanie priestoru

Trvanie: 10 minút.

Potrebné pomôcky: rôzne výzvy pripravené na pohľadniciach.

Vysvetlite účastníkom, že v tejto časti stretnutia budete uvažovať o priestore na aktivity a o rôznych spôsoboch jeho vnímania, a tiež o rôznych možnostiach na hru, ktoré priestor môže ponúkať. Keď premýšľame o skvalitnení detských aktivít, často pomyslíme na zlepšenie priestoru. Chvíľu sa tentoraz budete venovať rozšíreniu toho, čo si predstavujeme pod pojmom priestor.

Cvičenie: preskúmanie priestoru.

Pripravte si niekoľko pohľadníc s nasledujúcimi výzvami, ktoré účastníkom pomôžu preskúmať priestor, v ktorom sa nachádzate:

- Nájdite najlepšie miesto na prezradenie nejakého tajomstva.
- Nájdite najlepšie miesto na snívanie.
- Nájdite najlepšie miesto na vystúpenie kapely.
- Nájdite najlepšie miesto na dobrodružstvo.
- *“Kráčaj tak ticho, aby sa spodok tvojich chodidiel stal ušami.”* - Pauline Oliveros
- Predstavte si prehliadku priestorov ako filmovú scénu. Opíšte slávne scény, citujte oslavné recenzie.

Vyzvite účastníkov, aby si vybrali pohľadnicu a pomocou podnetov preskúmali priestor. Účastníci môžu na podnety reagovať ľubovoľným spôsobom a vybrať si, či budú skúmať individuálne, vo dvojiciach alebo v malých skupinách. Keď účastníci odpovedali, môžu si vybrať ďalšiu pohľadnicu.

Po niekoľkých kolách sa účastníkov opýtajte, či si na základe prieskumu priestoru všimli niečo nové. Ako sa cítili v rôznych oblastiach? Upozornite na príklady, keď ľudia reagovali na niektoré oblasti inak alebo vyzdvihnili niečo neočakávané.

Financovaný
Európskou úniou

Vstup školiťeľa: Z Manuálu, z časti č. 2.6 – možnosti.

Poznámky pre školiťeľa

Udržiavajte dynamickosť stretnutia zdieľaním niekoľkých príkladov, napríklad o dieťati kráčajúcom po stene, alebo spomeňte udalosti, ktoré sa odohrali v predchádzajúcom cvičení. Možno ste si všimli, ako si malé deti všade nachádzajú možnosť na hranie.

Aktivita č. 5: Významné priestory na aktivitu

Trvanie: 30 minút.

Potrebné pomôcky: papiere veľkosti A3, perá, materiály na kreslenie, nálepky.

Požiadajte účastníkov, aby nakreslili také miesto na vykonávanie voľnočasových aktivít a hier, ktoré je pre nich významné. Potom vyzvite účastníkov, aby sa so skupinou podelili o svoje kresby a príbehy o tomto priestore.

Podnetné otázky by mohli vyzeráť takto:

- Čím je toto miesto významné?
- Čo v tomto priestore podnietilo začiatok hernej aktivity?

Na záver položte otázku o tom, čo si účastníci myslia o dôležitosti fyzických, vnútorných a kultúrnych priestorov v uvedených príbehoch a priestoroch. Dôležité je zdôrazniť, že priestor znamená viac než len fyzické vlastnosti miesta - sú to ľudia, zdroje, atmosféra, kultúra a interakcie medzi nimi.

Poznámky pre školiťeľa

Premýšľanie o podmienkach, ktoré podnecujú vznik a začiatok hernej aktivity budete rozvíjať v ďalšom cvičení.

Ak je toto školenie súčasťou série, požiadajte účastníkov, aby si ponechali svoje výkresy, alebo ak je to vhodné, môžete si ich nechať a následne použiť na jednotlivých stretnutiach.

Financovaný
Európskou úniou

**Financovaný
Európskou úniou**

Aktivita č. 6: Zamyslenie sa nad aktivitami vo vlastnom pracovnom prostredí

Trvanie: 30 minút.

Potrebné pomôcky: pracovné listy, Manuál k aktivite s voľnými predmetmi, veľké papiere, perá a nalepovacie poznámkové lístky.

Časť č. 2.1 a 2.6

Časť č. 2.1

Vstup školiteľa: z Manuálu, z časti 2.6 - indikátory kvality.

Skupinové cvičenie

Vysvetlite účastníkom, že nasleduje menšia skupinová diskusia. Rozdeľte ich do malých skupín (približne po štyroch účastníkoch), aby ste zabezpečili účinnejšiu diskusiu. Podľa potreby môže byť užitočné zaradiť ich do skupín podľa záujmov alebo typu prostredia.

Táto aktivita vyplýva z výzvy v Manuáli, v časti č. 2.1. Na usmernenie skupinovej diskusie použite pripravené pracovné listy:

Odrážajú praktické skúsenosti s hravými aktivitami vo vašej škole alebo v pracovnom prostredí definíciu hry?

Akými spôsobmi?

Toto cvičenie navedie účastníkov na to, aby sa zamysleli nad významom definície hry a nad tým, ako súvisí s hravými aktivitami v ich škole alebo v rámci hravých udalostí.

V druhej fáze vyzvite účastníkov, aby diskutovali o rôznych vylepšeniach, ktoré by sa mohli vykonať na podporu práva detí na hru. Použite nalepovacie poznámkové lístky, aby ste tieto nápady pridali na pracovný list.

Poznámky pre školiteľa

Vopred pripravte pracovné listy, na ktoré budú účastníci písať. Ako pripomienku uveďte na pracovnom liste definíciu hry.

Táto aktivita môže trvať nejaký čas. V polovici diskusie upozorníte účastníkov nejakým signálom.

Ak je toto stretnutie súčasťou série školení alebo projektu na zlepšenie voľnočasových aktivít, uschovajte si tieto pracovné listy, aby ste sa k nim mohli neskôr vrátiť.

Financovaný
Európskou úniou

**Financovaný
Európskou úniou**

Aktivita č. 7: Kruhové cvičenie na záver

Trvanie: 10 minút.

Vysvetlite účastníkom, že ste sa dostali ku koncu modulu a na záver si dáte krátke skupinové cvičenie. Požiadajte účastníkov, aby sa zoskupili a vytvorili dva kruhy - jeden z vonkajšej a druhý z vnútornej strany, pričom účastníci budú stáť tvárou oproti seba (t. j. ak ste vo vnútornom kruhu, budete stáť tvárou oproti niekomu vo vonkajšom kruhu a naopak).

Vyzvite účastníkov, aby diskutovali s osobou, ktorá im stojí oproti.

Zadajte im rôzne výzvy, ako napríklad:

- Budete na základe tohto školenia robiť niečo inak?
- Čo sa vám na dnešku páčilo najviac?
- Aké vedomosti si z tohto modulu odnesiete?

Po niekoľkých minútach všetkých poprosťte, aby urobili dva kroky doľava. Tým sa kruhy začnú pohybovať v opačnom smere - jeden v smere hodinových ručičiek a druhý proti smeru hodinových ručičiek. Každý skončí oproti novej osobe. Dajte im ďalšiu výzvu a opakujte to podľa časových možností.

Záver

- Každému sa poďakujte za účasť.
- Vráťte sa k výsledkom vzdelávania, ktoré ste predstavili na začiatku modulu, a skontrolujte spolu s účastníkmi, či ste ich dosiahli.
- Uistite sa, že účastníci poznajú postupy týkajúce sa ďalších modulov, na ktorých sa môžu zúčastniť.
- Dajte účastníkom možnosť stanoviť si vlastný osobný cieľ alebo úlohu, ktorú chcú na základe tohto stretnutia splniť.
- Naplánujte krátke hodnotenie s cieľom overiť spokojnosť s obsahom školenia, spôsobom školenia, miestom konania a organizáciou.
- V prípade potreby uveďte kontaktné údaje.

Financovaný
Európskou úniou